

Versterkt Talenonderwijs

FRANS

Twee jaar terug stond in *Levende Talen Magazine* een bericht van Laurent Alberti, *attaché de coopération pour le français* bij Maison Descartes.¹ Er waren financieringsmogelijkheden vanuit het Europees Platform en de Franse ambassade om versterkt onderwijs Frans aan te bieden. Arie Hoeflaak sprak met twee scholen die gebruik hebben gemaakt van deze mogelijkheid, het Vlietlandcollege in Leiden en de Scholengemeenschap Spieringshoek in Schiedam.

Arie Hoeflaak

Elk jaar gaan de vierdeklassers van het Vlietlandcollege in Leiden op excursie naar Lille of hebben een uitwisseling met het Lycée Loritz in Nancy. Leerlingen die zich hierop goed willen voorbereiden, kunnen in het derde leerjaar het traject versterkt Frans volgen. Vorige jaar deden twaalf leerlingen – zowel van vmbo als van havo en vwo – mee aan Frans Plus.

Op de Scholengemeenschap Spieringshoek in Schiedam hebben vorig jaar 22 leerlingen, hoofdzakelijk uit het derde jaar van havo en vwo, het traject versterkt Frans gevolgd. Een bemoedigend aantal, maar splitsing in twee groepen bleek na enkele weken beter. Die splitsing was vooral wenselijk omdat de docenten veel aandacht wilden besteden aan mondelinge vaardigheden. Om de lessen volledig in het Frans te kunnen geven, bleken de twee reguliere uren in de praktijk te weinig te zijn. De sectie Frans pleitte al eerder voor drie reguliere uren Frans in het derde leerjaar. Op verzoek van de leerlingen is ook schrijfvaardigheid in bescheiden mate opgenomen in het programma. Uiteindelijk is de ambitie leerlingen tot het niveau DELF² op te leiden en om ze te laten deelnemen aan het *Concours de la Chanson* van de Alliance Française³. In mei 2004 waren ze er nog niet klaar voor, maar bij de volgend ronde in januari 2005 zal de Spieringshoek zeker vertegenwoordigd zijn.

gevolgd wordt. De taallessen Duits zijn in de vaklessen Duits van de TTO-stroom intensiever. Elke dag wordt er even gesproken over het nieuws van de dag uit Duitsland. De Duitse tv wordt gevolgd en de leerlingen krijgen daar vragen over voorgelegd. Het Duits is de voertaal. Aan spreekvaardigheid wordt ruime aandacht besteed en de leerlingen maken werkstukken over verschillende projecten. De samenwerking met de Duitse partnerscholen is intensief. Zo is er in de onderbouw een theaterproject in samenwerking met Duitse leerlingen en worden er interviews gevoerd. In de bovenbouw maken de leerlingen een film en schrijven ze een boek. Dit alles zorgt voor structurele aandacht voor het Duits. Aan de leerlingen moet het een goed gevoel geven zich te kunnen redden in het Duits. Zo vergroot het hun zelfvertrouwen als ze merken dat ze zich met het geleerde echt staande kunnen houden.

Internationalisering

De TTO-opleiding kan afgesloten worden met een examen dat een internationaal erkend certificaat oplevert. Leerlingen kunnen op drie niveaus examen doen: aan het einde van 2-havo voor het *Zertifikat Deutsch*; aan het einde van 3-vwo of 4-havo de *Zentrale Mittelstufenprüfung*; en aan het einde van 5-vwo de *Zentrale Oberstufenprüfung*. In het eindexamenjaar worden geen taalexamens afgenomen.

Het TTO levert al met al een belangrijke bijdrage aan de variatie van het onderwijs. De taalvaardigheid van de leerlingen wordt verbeterd en het draagt bij aan de internationale dimensie in het onderwijs. Bovendien is het een perfecte manier om de vreemde taal eigen te maken. Gewoon durven, dat is alles. 'We zijn best bereid andere scholen te helpen met het opzetten van TTO-Duits', vertelt Louis Seelen me op de gang. Wie durft? ■

Kikker in de keel

Op het Vlietlandcollege is gekozen voor extra activiteiten die niet zijn gekoppeld aan de in de reguliere lessen gebruikte leermethode. Je kunt dan immers (leuke) dingen doen waaraan je anders niet toekomt. Het accent ligt vooral op luister- en spreekvaardigheid. Martine Blöte is een van de enthousiaste docenten. Zij somt op wat er allemaal wordt gedaan. Ze heeft daarbij rekening gehouden met wat de leerlingen graag willen. Spellen zijn erg geschikt.

- Ganzenbordspel; groepjes van vier ontwerpen een speelbord en bedenken de vragen. De spellen worden uitgewisseld. Naast luisteren en spreken, komt ook schrijfvaardigheid aan bod.
- Hints, niet met gebaren, maar met aanwijzingen in het Frans. Met het woordenboek in de hand raden leerlingen in twee groepen lastige woorden.
- Qui suis-je? Aan de hand van een foto van alle docenten neemt elke leerling een docent in gedachten. Om erachter te komen wie dat is, stellen de leerlingen elkaar twee aan twee vragen waarop alleen met *oui* of *non* mag worden geantwoord.
- In het 'uitdrukkingenspel' worden Franse *dictons et proverbes* geoefend: eerst deelt de docente een aantal geplastificeerde kaartjes uit met daarop Franse gezegden met het Nederlandse equivalent en illustraties daarbij, zoals: 'Avoir un chat dans la gorge' (een kikker in de keel hebben). Daarna gaan de leerlingen zelf aan de slag met het woordenboek om het spel uit te breiden.

Schiedam wil het uitgangspunt 'doeltaal is voertaal' zoveel mogelijk in de praktijk brengen, op termijn in het hele curriculum. Het versterkt talenonderwijs (VTO) fungeert als proeftuin. De praktijk is echter ook hier weerbarstig. Continu Frans spreken is lastig. Toch streven de docenten daarnaar. Daarom wordt de eentalige methode *Campus* (European Book Company) gebruikt, vooral in het eerst trimester. Om de spreekvaardigheid te oefenen, voeren de leerlingen aan de hand van het tekstmateriaal uit *Campus* kleine toneelstukjes op. In het tweede en derde trimester gebruiken de docenten ook eigen materiaal. Zo zijn bij het chanson *Aïcha* van de Algerijnse zanger Khaled exploitatie-oefeningen gemaakt, zoals woordvelden en spindigrammen. Twee leerlingen hebben, tot groot plezier van iedereen, zelf een les gegeven.

Animatrice

Amanda is leerling op het Vlietlandcollege. Zij heeft meegedaan aan het Frans Plus-programma en heeft nu minder angst om Frans te spreken dan voorheen. Dat

bleek bij de uitwisseling met de school in Nancy. Ook tijdens de excursie naar Lille kwam haar Frans goed van pas. Maakte ze zich er bij het bestellen van de maaltijd vroeger van af met een *moi aussi*, dankzij Frans Plus kan ze het eten bestellen waar ze op dat moment zin in heeft. De komende zomer denkt ze met haar Frans goed uit de voeten te kunnen als *animatrice*, ze vindt kinderen leuk en gaat dan ook na het vwo naar de pabo.

Docenten Martine Blöte en Gudi Vijlbrief signaleren als kwetsbaar punt de inroostering van het uur in de schoolweek: vrijdag het zevende uur. Als er uren uitvallen, is het moeilijk om het uur Frans Plus door te laten gaan. De docenten zijn vooral enthousiast en geven met veel plezier deze extra les. Het is immers leuk om iets te doen wat de leerlingen leuk vinden.

Hoogtepunt voor de Spieringshoek in Schiedam was de driedaagse excursie naar een taleninstituut in de omgeving van Charleroi, waarbij de leerlingen werden ondergebracht bij gastouders. Volgens Corneli Hordijk, docente Frans op de Spieringshoek, is een dergelijk 'taalbad' heel effectief; de leerlingen hebben meer vertrouwen in eigen kunnen gekregen. Ook op deze scholengemeenschap is sprake van een kwetsbare situatie qua roostering. De ene groep komt op woensdag, de andere op donderdag het achtste uur. Ook hier is het lastig om als er lessen uitvallen het extra uur Frans door te laten gaan.

Op beide scholen is duidelijk te merken dat VTO-leerlingen zich in de reguliere lessen makkelijker uiten. Maar het allerbelangrijkste is toch dat de docenten en leerlingen heel veel plezier hebben beleefd aan de extra uren Frans. ■

De websites van de scholen kunt u vinden op <www.vlietlandcollege.nl> en <www.spieringshoek.nl>.

NOTEN

1. De huidige *attaché de coopération pour le français* is Eric Lecler. Voor informatie: Bureau de Coopération pour le Français (in samenwerking met de sectie Frans van de VLLT) Institut Français des Pays-Bas, Vijzelgracht 2A, 1017 HR Amsterdam, telefoon 020-5319533, e-mail <educatie@maisondescartes.nl>, website <www.ambafrance.nl>.
2. DELF staat voor het *Diplôme d'Etudes en Langue Française*. Het DELF-examen bestaat uit twee onderdelen: DELF *premier degré* en DELF *second degré*. Voor het examen kan men zich inschrijven bij de Alliance Française des Pays-Bas. Indien men slaagt voor dit examen ontvangt men een internationaal erkend diploma van het Franse Ministère de l'Éducation Nationale.
3. De Alliance Française des Pays-Bas organiseert elk jaar het *Concours de la Chanson* in De Kleine Komedia in Amsterdam. Deze unieke liedjeswedstrijd van het Franse chanson biedt aankomende artiesten (amateurs en semi-professionals) de mogelijkheid om in een gerenommeerd theater op te treden en fungeert als springplank naar andere podia. Voor informatie: Alliance Française des Pays-Bas, Westersingel 14, 3014 GN Rotterdam, telefoon 010 - 4360421, email: <info@alliance-francaise.nl>.